

بررسی برخی ویژگی های دانه های گرده ۴ ژنوتیپ نر مختلف، رشد لوله گرده و تشکیل میوه در زمان های مختلف گرده افشانی گل های دو رقم پسته (*Pistacia vera* L.)

حسین افشاری، علی رضا طلایی، بهمن پناهی

به ترتیب استاد گروه باغبانی، دانشگاه آزاد دامغان، استاد گروه باغبانی دانشکده کشاورزی، کرج و استادیار بخش باغبانی موسسه تحقیقات پسته کشور

قدرت جوانه زنی، رشد لوله گرده و خصوصیات ظاهری مرتبط با کیفیت دانه گرده پسته برای اصلاح کنندگان و باغداران حائز اهمیت است. انواع مختلف دانه گرده درختان خواص مورفولوژیکی و پومولوژیکی متفاوتی دارند. ریزش و یا پوکی میوه همچنین ممکن است تحت تاثیر نوع گرده، زمان گرده افشانی و سن گلها قرار گیرد. این پژوهش بمنظور آگاهی از میزان عناصر ماکرو، میکرو، پروتئین، شکل ظاهری و بررسی رشد لوله گرده ۴ ژنوتیپ نر با گلهای ۲ رقم پسته در زمانهای مختلف گرده افشانی و تشکیل میوه حاصله به صورت فاکتوریل در قالب بلوکهای کامل تصادفی اجرا شد. اندازه دانه های گرده $24\mu\text{m}$ - $20\mu\text{m}$ ، بیشتر آنها مدور و خصوصیات سطحی دانه های گرده متفاوت بود. بالاترین جوانه زنی مربوط به گرده تازه نوع R28 (۸۵٪) و کمترین جوانه زنی را گرده تازه N2 (۵۳٪) داشت که بعد از ۳ روز جوانه زنی آنها به ترتیب به ۱۶ و ۸٪ کاهش یافت. عناصر بور و کلسیم در گرده هایی که جوانه زنی بالاتری داشتند بیشترین مقدار بود (۳۸۶-۴,۲mg/100g). بیشترین تعداد دانه های گرده جوانه زده در گلهای رقم کله قوچی که در روز اول و دوم باز شدن با گرده نوع R27 گرده افشانی شده بودند مشاهده گردید (۴۲ و ۴۰ عدد). از بررسی اثر متقابل کلیه فاکتورها بر تعداد لوله گرده موجود در بافت خورش مشخص شد که گلهای رقم کله قوچی که در روز سوم باز شدن گلها با گرده نوع R28 گرده افشانی و ۴۸ ساعت بعد تحت بررسی قرار گرفتند بالاترین تعداد لوله گرده در بافت خورش را داشتند (۱/۴ عدد). بیشترین درصد تشکیل میوه در گلهای هر ۲ رقم هنگامی که در روز سوم باز شدن گلها گرده افشانی شده بودند به دست آمد.